

РОЗДІЛ 7

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ І ФІНАНСІВ

Л. Є. Борисова
к.е.н., доц.

ПЛАТІЖНА СИСТЕМА УКРАЇНИ: АДАПТАЦІЯ ДО ПОДАЛЬШОЇ ІНТЕГРАЦІЇ У ГЛОБАЛЬНИЙ ПЛАТІЖНИЙ ПРОСТІР

Виклики цифрової економіки сьогодення вимагають постійного розвитку фінансового простору та його фінансової складової. Платіжний простір є невід’ємною складовою фінансової системи, який пропри воєнний стан в Україні продовжує функціонувати та вводити заплановані інновації. Це забезпечує безперебійну роботу платіжних систем та фінансової сфери загалом надало можливість підтримувати діяльність як підприємств, так і населення держави [1]. Серед двох видів платіжних операцій готівкових та безготівкових за останні роки стали превалювати безготівкові.

Серед найпоширеніших видів безготівкових операцій на початок 2024 року є операції з безконтактними картками (більше 41 % від загальної кількості операцій) та збільшується використання токенизованих карток (майже 53 % від загальної кількості операцій). На початку 2024 року було запроваджено законодавча вимога [2] подальшого розповсюдження обов’язкового забезпечення можливостями безготівкового розрахунку за продані товари та надані послуги у населених пунктах з чисельністю від 5 тисяч населення, а з 1 січня 2025 у населених пунктах з населенням менш ніж 5 тисяч жителів. Такий крок з боку держави спонукає розповсюдженню безготівкових операцій з використання сучасної інноваційних платіжних технологій. Вимагає від підприємців підтримання належного рівня обслуговування та наявності сучасного обладнання, такого як POS-термінали або сучасного програмного забезпечення

SoftPOS, яке перетворює пристрій з можливостями технології без-контактного зчитування NFC на POS-термінал. Можливості сучасних цифрових технологій сприяють та покращують зручність та ефективність безготівкових розрахунків, роблять їх простими та доступними не тільки для суб'єктів господарювання, а й для населення. Це у свою чергу прискорює процеси споживання та у подальшому впливає на збільшення споживчого попиту на різноманітні виробничі товари та різні види послуг, примножуючи загальний добробут у країні.

Значним кроком у подальшому розвитку вітчизняного платіжного простору стане повноцінна інтеграція у європейський платіжний простір. Це прискорить та зменшить витрати на безготівкові розрахунки між суб'єктами господарювання та зробить і експортні товари більш конкурентоспроможними на зовнішніх ринках. Це загалом пожвавить зовнішньоекономічну діяльність, спростивши та пришвидшивши розрахунки «перетинаючи» кордони національних платіжних систем.

З адаптацією законодавства в нашій державі до норм ЄС (Директиви ЄС про платіжні послуги (PSD2)), прийнявши Закон «Про платіжні послуги» від 30.06.2021 р. схвалила № 1591-IX було закладено можливості подальшого втілення інноваційних платіжних послуг та інтеграції у міжнародний платіжний ландшафт. Наступним кроком для більшості країн світу, де функціонують розвинуті національні платіжні системи (США, країни ЄС, Австралія, Японія, Канада та інші) знаходяться на шляху вирішення питання втілення відкритого банкінгу та використання відкритих API [3] (Application Programming Interface, далі – API) – прикладні програмні інтерфейси, що ґрунтуються на загальних стандартах та забезпечують обмін даними між надавачами платіжних послуг, технологічними операторами платіжних послуг (поділяються на базові та комерційні). Єдина країна, яка випередила інші, прийнявши на законодавчому рівні рішення щодо створення організації для побудови, розвитку та підтримки правил відкритого банкінгу є Великобританія, що дає змогу її ринку йти попереду в упровадженні нових продуктів та послуг [3].

На даному етапі розвитку національної платіжної системи банки повинні підготуватися до впровадження системи відкритого

банкінгу задля її поступового впровадження у серпні 2025 року. Окрім значних переваг цей подальший крок до адаптації процесу інтеграції вітчизняного платіжного простору до світового платіжного ландшафту несе і певні проблемні аспекти:

- в першу чергу – це питання безпеки передавання даних, так дані клієнтів повинні бути захищені від несанкціонованого доступу та використання;

- розробка уніфікованого API для усіх учасників відкритого банкінгу, задля сумісності систем при обміні інформацією;

- значний виклик конкурентоспроможності банків, де клієнтам стане доступною інформація з різних джерел для порівняння продуктів й послуг різних банків й обираючи найвигідніший варіант.

Процес впровадження відкритого банкінгу у рамках розвитку платіжного простору та його інтеграції у глобальний буде складним процесом, який у перспективі відкриє більше можливостей для розвитку банківських послуг та тим самим покращить якість цих послуг для клієнтів.

Список використаної літератури

1. Борисова Л. Є., Шрамко О. О. Тенденції розвитку глобального платіжного простору. Та його вплив на сучасні вітчизняні платіжні системи *Науковий журнал «Причорноморські економічні студії»*. Випуск 83. Одеса «Гельветика». 2023. С. 85–90. URL: <https://doi.org/10.32782/bses.83-15>. (дата звернення: 12.11.2024).
2. Про встановлення строків, до настання яких торговці повинні забезпечити можливість здійснення безготівкових розрахунків (у тому числі з використанням електронних електронних платіжних засобів, платіжних застосунків або платіжних пристроїв) за продані ними товари (надані послуги) : Постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2022 № 8942 зі змінами. ВРУ. 2022. URL: <http://surl.li/pwugws> (дата звернення: 12.11.2024).
3. Концепція відкритого банкінгу. НБУ. 2023. Офіційне Інтернет-представництво НБУ. URL: <http://surl.li/ckrqxs> (дата звернення: 12.11.2024).